

Checklista

Skolor

Den här checklisten ger exempel på vanliga arbetsmiljöfrågor som kan förekomma på en (grund)skola. Använd den gärna i samband med en arbetsmiljöundersökning / skyddsrund.

Mer information finns på: www.av.se/teman/skolan/

1. Systematiskt arbetsmiljöarbete	Ja	Nej	Egna kommentarer
1.1 Finns det beskrivet och dokumenterat i till exempel en arbetsmiljöpolicy hur det systematiska arbetsmiljöarbetet ska bedrivas och vem som ska medverka? <i>(4 och 5 §§ AFS 2001:1 om systematiskt arbetsmiljöarbete)</i>	☐	☐	
1.2 Finns det rutiner för att regelbundet undersöka arbetsmiljöförhållandena och bedöma riskerna för att någon kan drabbas av ohälsa i arbetet av exempelvis fysiska, belastningsergonomiska, psykologiska eller sociala förhållanden? <i>(5 § AFS 2001:1 om systematiskt arbetsmiljöarbete)</i>	☐	☐	
1.3 Gör ni skriftliga riskbedömningar där ni bedömer om riskerna är allvarliga eller inte? <i>(8 § AFS 2001:1 om systematiskt arbetsmiljöarbete)</i>	☐	☐	
1.4 Gör ni riskbedömningar även inför planerade ändringar i verksamheten? <i>(8 § AFS 2001:1 Systematiskt arbetsmiljöarbete)</i>	☐	☐	
1.5 Skriver ni in de åtgärder som ni inte kan genomföra omedelbart i en handlingsplan? <i>(10 § AFS 2001:1 om systematiskt arbetsmiljöarbete)</i>	☐	☐	
1.6 Anger ni i handlingsplanen när åtgärderna ska genomföras och vem som ska se till att de genomförs? <i>(10 § AFS 2001:1 om systematiskt arbetsmiljöarbete)</i>	☐	☐	
1.7 Ger ni skyddsombud, elevskyddsombud och arbetstagare möjlighet att medverka i undersökningar, riskbedömningar och upprättandet av handlingsplaner? <i>(4 § AFS 2001:1 om systematiskt arbetsmiljöarbete)</i>	☐	☐	
1.8 Har skyddsombuden/elevskyddsombuden tillräcklig och uppdaterad kunskap om arbetsmiljölagstiftningen så att de kan delta på ett aktivt sätt i det systematiska arbetsmiljöarbetet på skolan? <i>(4 § 2001:1 om systematiskt arbetsmiljöarbete)</i>	☐	☐	
1.9 Har arbetsgivaren skriftligt fördelat arbetsmiljöuppgifterna i verksamheten till chefer, arbetsledare och arbetstagare? <i>(6 § AFS 2001:1 med ändring i AFS 2003:4 om systematiskt arbetsmiljöarbete)</i>	☐	☐	
1.10 Har arbetsgivaren sett till att de som fått arbetsmiljöuppgifter är tillräckligt många, och har befogenheter, resurser och tillräcklig kompetens? <i>(6 § AFS 2001:1 med ändring i AFS 2003:4 om systematiskt arbetsmiljöarbete)</i>	☐	☐	

1. Systematiskt arbetsmiljöarbete (forts.)	Ja	Nej	Egna kommentarer
1.11 Har ni rutiner för att årligen följa upp arbetet med det systematiska arbetsmiljöarbetet? Senaste uppföljningen ...? <i>(5 och 11 §§ AFS 2001:1 om systematiskt arbetsmiljöarbete)</i>	☐	☐	
1.12 Har ni fungerande rutiner för att anmäla och sammanställa ohälsa, olycksfall och tillbud? <i>(5 och 9 §§ AFS 2001:1 med ändring i AFS 2008:15 om systematiskt arbetsmiljöarbete)</i>	☐	☐	
1.13 Utreder ni ohälsa, olycksfall, allvarliga tillbud samt hot- och våldshändelser? <i>(9 § AFS 2001 med ändring i AFS 2008:15 om systematiskt arbetsmiljöarbete samt 10 § AFS 1993:2 om våld och hot)</i>	☐	☐	
1.14 Anmäler ni allvarliga tillbud och olycksfall till Arbetsmiljöverket? <i>(2 § arbetsmiljöförordningen)</i>	☐	☐	
1.15 Har ni skriftliga instruktioner/rutiner för introduktion av nyanställda och vikarier? <i>(7 § AFS 2001:1 med ändring i AFS 2003:4 om systematiskt arbetsmiljöarbete)</i>	☐	☐	
1.16 Har ni i ert systematiska arbetsmiljö- eller rehabiliteringsarbete anlitat företagshälsovård eller motsvarande sakkunnig hjälp? <i>(12 § AFS 2001:1 om systematiskt arbetsmiljöarbete)</i>	☐	☐	
<p>Kommentarer</p> <p>1.1 Exempelvis genom en tidslinjal/årsklocka.</p> <p>1.3–1.4 Riskbedömning innebär att granska och bedöma de förhållanden som har betydelse för personalens säkerhet och hälsa. En vägledning om riskbedömning finns i ADI 585 "Lilla guiden" och ADI 575 "Att förutse konsekvenser". Rutiner bör ge besked om när, hur och av vem det systematiska arbetsmiljöarbetet ska genomföras samt vilka som ska medverka.</p> <p>1.7 Enligt arbetsmiljölagen ska elever från årskurs 7 i grundskolan ges tillfälle att utse elevskyddsombud som representerar eleverna. Även yngre elever kan medverka efter mognad och förutsättningar.</p> <p>1.9–1.10 Kontrollera om skriftlig uppgiftsfördelning har upprättats för rektor (eventuellt biträdande rektor). Vanligtvis brukar också slöjdlärare, kemi/NO lärare och köksansvarig få arbetsmiljöuppgifter. Har de fått arbetsmiljöuppgifter ska de vara skriftliga. (Kontrollera också att de har tillräcklig kompetens.)</p> <p>1.11 Uppföljningen ska dokumenteras skriftligt om det finns minst tio arbetstagare.</p> <p>1.14 Anmälan kan göras per telefon 08-730 90 00 eller på www.av.se.</p>			
<p>2. Buller</p>			
2.1 Har ni gjort någon undersökning av förekomsten av störande buller eller hörselskadligt buller i skolan? <i>(5 § AFS 2005:16 om buller)</i>	☐	☐	
2.2 Har undersökningen omfattat alla aspekter i arbetsmiljön, exempelvis organisatoriska frågor, lokalernas inredning och utrustning. <i>(4 och 5 §§ AFS 2005:16 om buller)</i>	☐	☐	

2. Buller (forts.)	Ja	Nej	Egna kommentarer
2.3 Har ni vidtagit åtgärder som störande buller eller hörselskadligt buller gett anledning till? (10 § 2001:1 om systematiskt arbetsmiljöarbete samt 4 och 8–11 §§ AFS 2005:16 om buller)	☐	☐	
2.4 Finns det en skriftlig handlingsplan för tidsplanerade åtgärder? (10 § AFS 2001:1 om systematiskt arbetsmiljöarbete)	☐	☐	
2.5 Har ni kännedom/kunskaper om hur buller inverkar på människan? (6–7 §§ AFS 2001:1 med ändring i AFS 2003:4 om systematiskt arbetsmiljöarbete)	☐	☐	
2.6 Har ni erbjudit personalen möjlighet till hörselkontroller? (16 § AFS 2005:16 om buller)	☐	☐	
2.7 Finns det tillgång till och används hörselskydd? (12 § AFS 2005:16 om buller)	☐	☐	
<p>Kommentarer</p> <p>2.2 Aspekter som ökar buller inom skolan kan vara eleverna själva – för stora grupper, skrik, (exempelvis i matsalen) etc. Andra bullerkällor kan vara skrapljud från stolar, inga absorbenter i tak och på väggar, buller från (långa) korridorer och angränsande lokaler, för lite textilier (gardiner, mattor etc.), otäta dörrar, ventilationsbuller, bullrande maskiner, (exempelvis diskmaskiner). Efterklangstider och ljud från fasta installationer som exempelvis ventilationsaggregat finns för skolans lokaler i Svensk Standard SS 25 268. Normalt används ljudklass C. Särskilt bör det beaktas om det finns personal eller elever med hörselnedsättningar (ljudklass A).</p> <p>2.5 ADI 598 "Bort med bullret" kan vara en vägledning.</p> <p>2.6–2.7 Arbetsgivaren är skyldig att erbjuda hörselundersökning/tillgång till hörselskydd (om riskbedömning och mätningar visar att det finns risk för hörselskada) om det genomsnittliga bullret under en arbetsdag är 80 dB eller mer. Om det genomsnittliga bullret är 85 dB eller mer är arbetsgivaren skyldig att erbjuda hörselundersökning och se till att hörselskydd används. De arbetstagare som är mest utsatta för buller inom skolan är idrottslärare, lärare i slöjd/teknik, musiklärare och skolmåltdspersonal.</p>			
3. Kemi	Ja	Nej	Egna kommentarer
3.1 Har ni undersökt riskerna i er kemisal/NO-sal? (8 § AFS 2001:1 om systematiskt arbetsmiljöarbete)	☐	☐	
3.2 Har ni gjort någon riskbedömning av kemilaborationer? (2 § AFS 1997:10 om laboratoriearbete och 4–5 §§ AFS 2000:4 om kemiska arbetsmiljörisiker samt 8 § 2001:1 om systematiskt arbetsmiljöarbete)	☐	☐	
3.3 Finns era riskbedömningar dokumenterade? (4 § AFS 1997:10 om laboratoriearbete och 8 § 2001:1 om systematiskt arbetsmiljöarbete samt 6 § AFS 2000:4 om kemiska arbetsmiljörisiker)	☐	☐	
3.4 Finns det en klar uppgiftsfördelning för arbetsmiljön i kemi/NO-sal? Är den skriftlig? (6 § AFS 2001:1 med ändring i AFS 2003:4 om systematiskt arbetsmiljöarbete)	☐	☐	

Kommentarer

- 3.1 En vägledning kan vara innehållet i "Checklista för skolans kemiundervisning", www.av.se/dokument/Teman/Skola/skolans_kemiundervisning.pdf
- 3.2 Alla kemilaborationer som elever eller lärare utför och som kan leda till arbetsmiljörisker ska riskbedömas innan de genomförs. Anledningen till att man ska göra en riskbedömning är först och främst att man ska kunna besluta om vilka åtgärder som måste vidtas för att elever och lärare ska få en säker arbetsmiljö och undvika ohälsa och olycksfall.
- 3.3 Det viktiga är att en dokumenterad riskbedömning är gjord innan kemilaborationen genomförs.
- 3.4 Exempel på arbetsmiljöuppgifter som kan fördelas:
- Se till att kemikalier hanteras, förvaras, märks och dokumenteras enligt aktuella bestämmelser.
 - Se till att nyanställda och vikarier får lämplig introduktion.
 - Se till att fast skyddsanordning (ögonuschar, nödduschar etc.) fungerar.
 - Se till att all personlig skyddsutrustning (skyddsglasögon, skyddsrockar etc.) fungerar.
 - Se till att säkerhetsföreskrifter (hanterings- och skyddsinstruktioner) finns anslagna.
- Om uppgiftsfördelningen har gjorts skriftlig är det viktigt att arbetstagaren också fränsäger sig uppgifterna skriftligt. Att fränsäga sig uppgifter kan bero på att arbetstagarens befogenheter, kunskaper eller tid inte räcker till.

4. Våld och Hot	Ja	Nej	Egna kommentarer
4.1 Har ni en dokumenterad undersökning och bedömning av riskerna för våld och hot vid skolan? (2 § AFS 1993:2 om hot och våld och 8 § AFS 2001:1)	☐	☐	
4.2 Utifrån er riskbedömning – finns det instruktioner/säkerhetsrutiner för vad som ska göras i samband med en hot- och våldssituation? (3 § AFS 1993:2 om våld och hot i arbetslivet)	☐	☐	
4.3 Är era instruktioner/säkerhetsrutiner om det skulle inträffa en hot- och våldssituation kända för elever och personal? (4 § AFS 1993:2 om våld och hot i arbetslivet)	☐	☐	

Kommentarer

- 4.1 Faktorer att ta hänsyn till i en undersökning och i det förebyggande arbetsmiljöarbetet;
- om det förekommer hot eller våld mellan elever, mellan lärare och elever eller mellan elever/lärare på skolan och utomstående/föräldrar,
 - antal incidenter/ärenden som rör våld eller hot, såväl av fysisk som psykisk art,
 - mobbning och kränkande särbehandling,
 - platser inom skolans område där incidenter har skett,
 - obehöriga på skolans område,
 - gängbildning/sammansättning av elevgrupper,
 - schemaläggning och förläggning av raster,
 - ensamarbete för skolans personal,
 - kunskap avseende konflikthantering samt
 - beteende och förhållningssätt.
- Riskbedömning och sammanställning av tillbud/olyckor ska alltid göras skriftligt (se ADI 306 "Rapportera tillbuden").
- 4.2 En bedömning av ovanstående faktorer ska ligga till grund för instruktioner/handlingsplan som syftar till att förebygga risker och utbildningsinsatser. Detta i syfte att minska den psykiska påfrestningen då en hot och våldssituation inträffar. Rutinerna ska beskriva vilka händelser som ska omfattas och vem som ska anmäla. Anmälan ska göras skyndsamt – helst inom 48 timmar.

5. Första hjälpen	Ja	Nej	Egna kommentarer
5.1 Har ni beredskap för akuta händelser, till exempel förbandsutrustning, aktuella telefonnummer, kunskaper i första hjälpen? (5–6 §§ AFS 1999:7 om första hjälpen och krisstöd)	☐	☐	

Kommentarer

- 5.1 Personer med kunskaper i första hjälpen kan variera beroende på skolans storlek och verksamhet. Det bör åtminstone alltid finnas en person (skolsyster) på skolan som har kunskaper i första hjälpen.

6. Krisstöd	Ja	Nej	Egna kommentarer
<p>6.1 Har ni rutiner/kunskaper för att ta hand om den/de som drabbas vid en akut händelse, till exempel olycksfall eller andra påfrestande situationer hos personal eller elever? (5 och 7 §§ AFS 1999:7 om första hjälpen och krisstöd)</p>	☐	☐	
Kommentarer			
<p>6.1 Exempel på rutiner vid olyckor och akuta krissituationer kan omfatta;</p> <ul style="list-style-type: none"> - ta sig an skadade eller drabbade, - alarmera ambulans och polis, - ge första hjälpen, - följa med till sjukhus eller hem, - ta hand om dem som varit vittne till eller nära händelsen, - ta kontakt med anhöriga, - informera arbetskamrater, - fatta beslut om "specialinsatser", - samla arbetstagarna och - ta sig an eventuella kontakter med massmedia <p>Med krisstöd avses det psykiska och sociala omhändertagandet som behöver vidtas i samband med olyckor, akuta krissituationer och liknande allvarliga händelser som kan utlösa krissituationer.</p>			
7. Arbetsbelastning	Ja	Nej	Egna kommentarer
<p>7.1 Gör ni regelbundna undersökningar av arbetstagarnas arbetsbelastning och upplevelse av stress? (8 och 10 §§ AFS 2001:1 och 2 kap. 1 § arbetsmiljölagen)</p>	☐	☐	
<p>7.2 Har ni rutiner för att följa upp tidiga signaler på hög arbetsbelastning och ohälsa bland arbetstagarna? (5 och 10 §§ AFS 2001:1 samt 12 § AFS 1994:1 om arbetsanpassning och rehabilitering)</p>	☐	☐	
<p>7.3 Får man hjälp med att prioritera sina arbetsuppgifter så att hög arbetsbelastning minimeras? (2 kap. 1 § och 3 kap. 3 § arbetsmiljölagen samt 10 § AFS 2001:1)</p>	☐	☐	
Kommentarer			
<p>7.1 Undersökningar ska omfatta såväl den fysiska som den psykosociala arbetsmiljön. Skolledare är en yrkesgrupp som har en generellt hög ohälsa orsakat av bland annat en hög arbetsbelastning.</p>			
<p>7.3 Till exempel frågan kring vikarieersättning. Vem och hur?</p>			
8. Ventilation	Ja	Nej	Egna kommentarer
<p>8.1 Upplevs luftkvaliteten i skolan som tillfredsställande? (18 och 20 §§ AFS 2009:02 Arbetsplatsens utformning)</p>	☐	☐	
<p>8.2 Finns rutiner för kontroll och underhåll av ventilationsanläggningen? (29 och 30 §§ AFS 2009:02 Arbetsplatsens utformning)</p>	☐	☐	
<p>8.3 Upplever ni att inomhusklimatet är godtagbart? (31–33 §§ AFS 2009:2 om arbetsplatsens utformning)</p>	☐	☐	

Kommentarer

8.1 Tillförsel av uteluft av minst 7 l/s och person.

8.2 En godkänd OVK är inte automatiskt detsamma som en tillräcklig luftomsättning. Får skolan del av OVK resultatet.

8.3 Temperatur, drag, möjlighet till solavskärmning.

9. Idrott	Ja	Nej	Egna kommentarer
9.1 Finns det rutiner för att undersöka riskerna i idrottshallen/samt rutin för kontroll/underhåll av utrustningen, särskilt besiktningspliktig utrustning?? (5 och 8 §§ AFS 2001:1, 17–21 §§ i AFS 2006:4 om användning av arbetsutrustning)	☐	☐	
9.2 Finns eller känner ni till en dokumentation från senaste besiktning av ... (17–21 §§ i AFS 2006:4 om användning av arbetsutrustning)	☐	☐	

Kommentar

9.1-9.2 Exempelvis besiktningsbara vikhägar. Får skolan del av besiktningsresultatet?

10. Kök	Ja	Nej	Egna kommentarer
10.1 Har ni rutiner för att besiktiga trycksatta anordningar? (3, 10 och 11 §§ AFS 2005:3 om besiktning av trycksatta anordningar, diagram 5)	☐	☐	

Kommentar

Kokgrytor som överstiger 50 barliter och med en temperatur över 110 grader Celsius, ska genomgå installationsbesiktning/återkommande besiktning. Ej besiktigat objekt får användas.

11. Slöjd	Ja	Nej	Egna kommentarer
11.1 Har ni rutiner för att undersöka riskerna i slöjdsalen? (5 § AFS 2001:1)	☐	☐	
11.2 Har ni gjort någon dokumenterad riskbedömning av verksamheten till exempel era maskiner i slöjdsalen? (5, 8 och 10 §§ AFS 2001:1)	☐	☐	
11.3 Finns det en skriftlig uppgiftsfördelning för arbetsmiljön i slöjd/tekniksalen? (6 § AFS 2001:1, med ändring i AFS 2003:4)	☐	☐	
11.4 Finns det skriftliga rutiner/instruktioner för introduktion och handledning av elever/lärare? (2 § AFS 1996:1 och 7 § AFS 2001:1 med ändring i AFS 2003:4)	☐	☐	

Kommentar

11.3 Lämpligt är att rektor fördelar dessa olika arbetsmiljöuppgifter.

11.4 Ordningsregler i slöjdsalen. "Körkort" för olika maskiner. Behörighet/kunskap på vikarier.

En vägledning kan vara "Checklista för slöjdsalar" (den finns på www.av.se/teman/skolan).

12. Belastningsergonomi	Ja	Nej	Egna kommentarer
12.1 Har ni undersökt riskerna för belastningsskador vid skolan för exempelvis kökspersonalen, skolassistenten och vaktmästaren? (8 § AFS 2001:1 samt 2–3 §§ AFS 1998:1 om belastningsergonomi)	☐	☐	
12.2 Har ni tillräckliga kunskaper för hur man ska arbeta för att undvika belastningsbesvär? (6 § AFS 1998:1 om belastningsergonomi)	☐	☐	
12.3 Har elever och skolpersonal tillräckliga kunskaper om riskerna för ohälsa vid felaktiga arbetsställningar i samband med bildskärmsarbete? (6 § i AFS 1998:1 om belastningsergonomi samt 7 § i AFS 2001:1 med ändring i AFS 2003:4 om systematiskt arbetsmiljöarbete)	☐	☐	
12.4 Är era dataarbetsplatser anpassade till det behov av terminalarbete som förekommer? Exempelvis möjlighet till avlastningsyta, inställbara bord/stolar och bildskärmens placering. (4 och 5 §§ AFS 1998:5 om arbete vid bildskärm)	☐	☐	

Kommentar

12.1 Se även ADI 590 "Bra datormiljö för eleverna" (finns endast som PDF på www.av.se)

13. Övrigt	Ja	Nej	Egna kommentarer
13.1 Har ni rutiner för att undersöka och bedöma riskerna på skolgården och de lekredskap som finns? (5 och 8 §§ AFS 2001:1)	☐	☐	
13.2 Har ni glasrutor/ytor som innebär skärrisker i exempelvis entréer/korridorer? (72 § AFS 2009:2 om arbetsplatsens utformning)	☐	☐	
13.3 Har ni rutiner för hur arbetsuppgifterna väljs till de minderåriga, då de ska genomföra sin praktik/PRAO/APU? Hänsyn ska tas till deras mognad, kunskap och ålder. (2 § jmf bilaga 1 och 2 i AFS 1996:1 om minderåriga, 3 kap. 3 § i arbetsmiljölagen)	☐	☐	

Kommentar

13.1 Se "Säkra lekplatsen" utgiven av Svenska Kommunförbundet.

13.2 Om det enbart finns risk för skärskador ska det vara härdat eller laminerat glas i lägst säkerhetsklass 2 (enligt svensk standard SS-EN 12 600) om glaset finns i korridorer, entréer och andra kommunikationsutrymmen och om avståndet från golvet till glasytan understiger 1,5 meter. Det senare enligt Boverkets byggregler (BFS 1995:17), avsnitt 8:313 om glas i byggnader.

13.3 Se ADI 43 "Så får barn och ungdomar arbeta".

